

На основу члана 153. став 1. Закона о избору народних посланика („Службени гласник РС“, број 14/22),

Републичка изборна комисија, на седници одржаној 6. маја 2022. године, решавајући по приговору бирача Ивана Марковића са боравиштем у Ахену, Савезна Република Немачка, поднетом због повреде изборног права на изборима за народне посланике и изборима за председника Републике одржаним 3. априла 2022. године, донела је

РЕШЕЊЕ

Приговор се ОДБАЦУЈЕ као НЕДОЗВОЉЕН.

Образложење

Републичка изборна комисија је 4. маја 2022. године примила приговор бирача Ивана Марковића са боравиштем у Ахену, Савезна Република Немачка.

Приговор је поднет поштом са датумом предаје пошиљке немачкој пошти 7. априла 2022. године.

Подносилац приговора наводи да приговор подноси због тога што му је онемогућено да оствари право гласа у иностранству, чиме му је повређено активно бирачко право, те да је благовремено и у складу са законом поднео захтев, односно да се пријавио да гласа у иностранству.

У складу са изнетим, подносилац приговора моли да се приговор размотри и утврди да је дошло до повреде његових изборних права. У наставку приговора, навео је комуникацију електронском поштом са релевантним институцијама.

Републичка изборна комисија је, претходно испитујући приговор, у смислу одредбе члана 162. став 1. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС“, бр. 18/16 и 95/18 – аутентично тумачење), а у складу са чланом 159. став 1. Закона о избору народних посланика којим је предвиђено да се одредбе закона којим се уређује општи управни поступак сходно примењују на одлучивање о захтеву за поништавање гласања на бирачком месту и на одлучивање о приговору, утврдила да је приговор недозвољен.

У вези са дозвољеношћу приговора, Републичка изборна комисија је констатовала:

- да, у складу са чланом 56. став 2. Закона о избору народних посланика, Републичка изборна комисија одређује бирачка места у иностранству на предлог министарства надлежног за спољне послове најкасније 20 дана пре дана гласања;

- да, у складу са чланом 86. став 2. Закона о избору народних посланика, бирачу који гласа у иностранству позив за гласање доставља дипломатско-конзуларно представништво Републике Србије у иностранству;

- да су чланом 24. став 1. Закона о избору народних посланика прописане надлежности Републичке изборне комисије у поступку спровођења избора, и то:

- 1) стара се о законитом спровођењу избора;
- 2) прописује упутства за спровођење изборних радњи;
- 3) објављује роковник за вршење изборних радњи;
- 4) прописује обрасце за спровођење изборних радњи;
- 5) прати примену и даје мишљења у вези с применом овог закона;
- 6) именује, разрешава и констатује престанак функције члана и заменика члана органа за спровођење избора, у складу са овим законом;
- 7) прописује јединствене стандарде за изборни материјал;
- 8) обезбеђује изборни материјал за спровођење избора;
- 9) прописује начин примопредаје изборног материјала пре и после гласања;
- 10) одређује бирачка места, у складу са овим законом;
- 11) одлучује о поднетој изборној листи;
- 12) саставља и објављује приручник за практичну примену правила која уређују како бирачки одбори спроводе гласање и утврђују резултате гласања на бирачком месту;
- 13) прописује начин праћења излазности бирача на гласање;
- 14) прописује програме обука и спроводи обуке чланова и заменика чланова локалних изборних комисија и бирачких одбора;
- 15) информиса и едукује бираче о начину остваривања изборног права, као и друге учеснике у изборном поступку;
- 16) одлучује о приговорима, у складу са овим законом;
- 17) ближе прописује начин подношења приговора и поступање по приговорима у Републичкој изборној комисији;
- 18) утврђује резултате избора, доноси и објављује укупан извештај о резултатима избора;
- 19) усклађује и надзире рад органа за спровођење избора;
- 20) прописује кодекс понашања чланова и заменика чланова органа за спровођење избора;
- 21) подноси Народној скупштини извештај о спроведеним изборима;
- 22) обавља и друге послове предвиђене овим законом;

- да је чланом 148. став 2. Закона о избору народних посланика прописано да бирач може у року од 72 часа од затварања бирачког места поднети захтев за поништавање гласања на бирачком месту на којем је уписан у извод из бирачког списка ако га је бирачки одбор неосновано спречио да гласа или ако му је на бирачком месту повређено право на слободно и тајно гласање;

- да у складу са чланом 150. став 3. Закона о избору народних посланика, бирач може поднети приговор када је то прописано овим законом;

- да су питања од значаја за остваривање права бирача да гласа на бирачком месту у иностранству уређена Законом о јединственом бирачком списку („Службени гласник РС“, бр. 104/09 и 99/11);

- да је чланом 1. став 1. Закона о јединственом бирачком списку (у даљем тексту: Закон) прописано да јединствени бирачки списак јесте јавна исправа у којој се води јединствена евиденција држављана Републике Србије који имају бирачко право;

- да у складу са чланом 2. Закона, бирачки списак води министарство надлежно за послове управе (став 1) док део бирачког списка за подручје јединице локалне самоуправе ажурира општинска, односно градска управа, као поверен посао (став 2);

- да је чланом 10. став 2. Закона прописано да решење на коме се заснивају промене у бирачком списку које се односе на бирача који има боравиште у иностранству и који поднесе захтев за промену у бирачком списку непосредно општинској, односно градској управи или преко дипломатско-конзуларног представништва Републике Србије у иностранству, доноси општинска, односно градска управа по месту његовог пребивалишта у земљи;

- да је чланом 13. Закона уређено право на жалбу и право на тужбу, те да је прописано да подносилац захтева може на решење општинске, односно градске управе поднети жалбу министарству надлежном за послове управе у року од 24 часа од дана када је решење примио (став 1), да министарство надлежно за послове управе у року од 48 часова доноси решење на жалбу из става 1. овог члана (став 2), да се против решења које је министарство надлежно за послове управе донело у првом степену кад је надлежно за измене у бирачком списку или које је донело по жалби, може поднети тужба Управном суду у року од 24 часа од дана када је решење примљено; да Управни суд по тужби одлучује у року од 48 часова (став 4); да је одлука Управног суда правноснажна и извршна и против ње није допуштено подношење захтева за ванредно преиспитивање судске одлуке нити за понављање поступка (став 5);

- да је чланом 16. Закона, између осталог, прописано да дан после расписивања избора, дипломатско-конзуларна представништва Републике Србије обавештавају бираче који имају боравиште у иностранству да преко дипломатско-конзуларног представништва Републике Србије могу, најкасније пет дана пре дана закључења бирачког списка, поднети захтев да се у бирачки списак упише податак да ће на предстојећим изборима гласати у иностранству (став 1); да је министарство надлежно за послове управе у обавези да одмах по расписивању избора ту чињеницу објави на сајту министарства (став 2) и да о захтеву из става 1. овог члана решава општинска, односно градска управа по месту пребивалишта бирача у земљи (став 3);

- да је чланом 19. Закона, између осталог, прописано да министарство надлежно за послове управе припрема и оверава штампане изводе из бирачког списка разврстане по јединицама локалне самоуправе и бирачким местима у земљи и у иностранству и доставља их Републичкој изборној комисији у року од 48 часова од када је донело решење о закључењу бирачког списка (став 1) и да се бирач који гласа према боравишту у земљи, односно у иностранству, не уписује у извод из бирачког списка према месту пребивалишта у Републици Србији (став 3);

- да је чланом 22. став 1. Закона прописано да министарство надлежно за послове управе преко управне инспекције надзире ажурирање бирачког списка и вршење других послова који су према овом закону поверени општинским, односно градским управама.

На основу наведеног правног стања, Републичка изборна комисија је констатовала да питања вођења и ажурирања јединственог бирачког списка, укључујући и питања у вези са уписом чињенице да ће бирач на изборима гласати према месту боравишта у иностранству, као и правна заштита по овим питањима, нису предмет уређивања Закона о избору народних посланика, већ посебног закона, Закона о јединственом бирачком списку, према којем Републичка изборна комисија није надлежна за поступке заштите права предвиђених тим законом, нити има право надзора над вршењем послова вођења и ажурирања бирачког списка.

У том смислу, констатује се да је Законом о избору народних посланика у надлежност Републичкој изборној комисији дато једино одређивање бирачких места за гласање у иностранству, и то на предлог министарства надлежног за спољне послове, те да је ажурирање јединственог бирачког списка, као и припрема и сачињавање извода из јединственог бирачког списка у искључивој надлежности и одговорности министарства надлежног за послове управе и управа јединица локалних самоуправа, у складу са посебним законом, како је то наведено.

У складу са наведеним, Републичка изборна комисија је констатовала да питање остварења права бирача да у јединствени бирачки списак буду уписани за гласање према месту боравишта у иностранству не може да буде предмет поступка заштите изборног права који се води пред Републичком изборном комисијом у складу са Законом о избору народних посланика. Ово и стога што је Законом о избору народних посланика бирачима дато право на подношење приговора Републичкој изборној комисији искључиво по питањима уређеним тим законом, те да, што се тиче коришћења активног бирачког права, пред Републичком изборном комисијом може да се води поступак искључиво по захтеву бирача за поништавање гласања на бирачком месту на којем је уписан у бирачки списак, ако га је бирачки одбор неосновано спречио да гласа или ако му је на бирачком месту повређено право на слободно и тајно гласање.

У складу са изнетим, Републичка изборна комисија је закључила да приговор треба сматрати недозвољеним, тако да је донела одлуку као у диспозитиву овог решења.

УПУТСТВО О ПРАВНОМ СРЕДСТВУ: Против овог решења подносилац приговора може изјавити жалбу Управном суду у року од 72 часа од објављивања овог решења на веб-презентацији Републичке изборне комисије.

02 Број: 013-1724/22
У Београду, 6. маја 2022. године

РЕПУБЛИЧКА ИЗБОРНА КОМИСИЈА

